

डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली
अंतर्गत, दिवेआगार ता.श्रीवर्धन, जि.रायगड येथे
सुपारी संशोधन (विस्तारित) केंद्र स्थापन करणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : संकिर्ण-१५२३(बैठक) /प्र.क्र.२०८/७-ओ.

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : ०६ नोव्हेंबर, २०२३.

संदर्भ :-

- १.महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांचे जा.क्र.मकृप/संशोधन सुपारी/३०७४/२०२३ दि.१७.१०.२०२३ रोजीचे पत्र.
- २.मा.मंत्री (कृषि) यांचे अध्यक्षतेखालील दि.२७.०९.२०२३ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त दि.२६.१०.२०२३

प्रस्तावना:

डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत दिवेआगार, ता.श्रीवर्धन, जि.रायगड, येथे सुपारी संशोधन विस्तारित केंद्र, गिरणे, ता.तळा, जि.रायगड येथे, खार भूमी संशोधन केंद्र व किला ता.रोहा, जि.रायगड येथे काढणी पश्चात तंत्रज्ञान महाविद्यालयाचे श्रेणीवर्धन करून अन्न तंत्रज्ञान महाविद्यालय सुरु करणेबाबतची बैठक, मा.मंत्री (कृषि) यांचे अध्यक्षतेखाली व मा.मंत्री, (महिला व बालविकास) यांच्या उपस्थितीत दि.२७.०९.२०२३ रोजी पार पडली. सदर बैठकीत डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत दिवेआगार येथील २ हेक्टर जागेवर सुपारी संशोधन केंद्राच्या विस्तारीकरणाला मान्यता देण्यात आली. तसेच, यासाठी अतिरिक्त मनुष्यबळाची मागणी वगळून पुढील ५ वर्षात करावयाच्या कामासाठी रु.५.६४ कोटी रुपये आवश्यक निधी बाबत प्रस्ताव सुधारित करून सादर करावा, असे निदेश देण्यात आले. तसेच, सुपारी संशोधन केंद्रासाठी आवश्यक २५ एकर जमीन प्राप्त करून घेण्यासाठी कृषि विद्यापीठाने प्रयत्न करावेत अशा सूचना देण्यात आल्या.

डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत श्रीवर्धन येथे सुपारी सुपारी संशोधन केंद्र अस्तित्वात आहे. रायगड जिल्ह्यामधील श्रीवर्धन आणि नजीकच्या तालुक्यांमधील सुपारी हे अत्यंत महत्वाचे व व्यापारी तत्वावर घेण्यात येणारे नगदी बागायती पीक आहे. या परिसरामध्ये होणारी सुपारीही वैशिष्टपूर्ण असून भौगोलिक मानांकनास पात्र आहे. तथापि, सुपारी संशोधन केंद्रासाठी श्रीवर्धन येथे १ एकर जमीन अत्यल्प असल्याने दिवेआगार, ता.श्रीवर्धन, जि.रायगड येथे नव्याने २ हेक्टर जमीन, विद्यापीठाकडे विस्तारित संशोधन केंद्रासाठी ग्रामपंचायत, दिवेआगार यांचेकडून वर्ग करण्यात आली आहे. दिवेआगार ता.श्रीवर्धन, जि.रायगड येथे सुपारी संशोधन (विस्तारित) केंद्र, स्थापन करणेबाबत प्रस्ताव, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे यांनी दिनांक १७.१०.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये सादर केला आहे. सदर संशोधन केंद्रामुळे परिसरातील शेतकरी, बागायतदार यांना कृषि तंत्रज्ञान मिळण्यासाठी मदत होणार आहे. तसेच कुशल मनुष्यबळ निर्माण करण्यासाठी, दर्जेदार कलमे व रोपांची उपलब्धता होण्यासाठी, रोजगार निर्मितीसाठी व पर्यटन विकासाच्या दृष्टीने विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यासाठी कृषि विद्यापीठांचे केंद्र असणे गरजेचे आहे. वरील सर्व बाबींचा विचार करता डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत दिवेआगार, ता.श्रीवर्धन जि.रायगड येथे सुपारी संशोधन (विस्तारित) केंद्र, निर्माण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत दिवेआगार, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड येथे २ हेक्टर (५एकर) जमीनीवर सुपारी संशोधन (विस्तारित) केंद्र निर्माण करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. सदर केंद्रामध्ये करावयाच्या कामांसाठी विविध बाबींकरिता रु.५.६४ कोटी खर्चासही मान्यता देण्यात येत आहे.

२. डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली अंतर्गत दिवेआगार, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड येथील सुपारी संशोधन केंद्र निर्मितीची उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे आहेत:-

- अ. सुपारी पिकावरील संशोधन करून सुपारीच्या बुटक्या, तसेच, दर्जदार आणि अधिक उत्पादन देणाऱ्या जाती विकसित करणे.
- ब. दिवेआगार, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड परिसराचे हवामान आणि जमीन विचारात घेवून अधिक उत्पादन व आर्थिक नफा मिळवून देणाऱ्या पिकांची आंतर पीक पद्धती विकसीत करणे.
- क. विकसीत तंत्रज्ञान शेतकऱ्यांपर्यंत पोहचविण्यासाठी विविध विस्तार कार्यक्रमांचे आयोजन करणे. ज्याद्वारे रोजगार निर्मिती होऊन शेती उत्पन्नातही वाढ होऊ शकेल.
- ड. दर्जदार कलमे, रोपे निर्मितीसाठी रोपवाटीका स्थापन करणे.
- इ. दिवेआगार व पंचक्रोशीतील गावांसाठी एकात्मिक ग्रामविकास आराखडा तयार करून त्याची प्रात्यक्षिके घेणे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२३११०६१५१०४६८५०९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रतिभा पाटील)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.मंत्री (महिला व बालविकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहायक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. महासंचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.
७. कुलगुरु/कुलसचिव, डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली.
८. संशोधन संचालक, महाराष्ट्र कृषि शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे.
९. संशोधन संचालक, डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली.
१०. निवडनस्ती, कार्यासन-७ अे.